

Тараненко Ганна Геннадіївна

Національний університет «Кієво-Могилянська академія» (м. Київ, Україна)

<https://orcid.org/0000-0003-2588-4941>

taranenkoann@yahoo.com

МІГРАЦІЙНА КРИЗА ЄС ЯК ВИКЛИК ЄВРОПЕЙСЬКІЙ РЕГІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Резюме

У статті проаналізовано міграційну кризу ЄС як виклик європейській регіональній безпеці. При дослідженні було використано історичний та порівняльний метод. Як результат, можна стверджувати, що міграція — це глобальна тенденція, яка набула особливої динаміки у другій половині 20 ст. Динамічні міграційні процеси, у свою чергу, обумовлюють важливість ефективної етнополітики держав-реципієнтів. З 2015 року керівництво Європейського Союзу вживає заходів для ефективного реагування на міграційну кризу, зміцнення регіональної безпеки та посилення контролю на кордонах. Європейський Союз докладает подальших зусиль для посилення міжгалузевої співпраці між різними політичними та безпековими відомствами, відповідальними за подолання міграційної кризи. Певною мірою міграційна криза 2015 року створила загрозу єдності та безпеці ЄС, а також порушила питання щодо подальшої європейської інтеграції. Міграційна криза продемонструвала, що ЄС повинен ефективно адаптувати свою стратегію безпеки до нових викликів.

Зроблено висновок, що нинішні процеси, пов'язані з міграційною кризою в ЄС, являють собою виклик подальшій європейській інтеграції та регіональній європейській безпеці. Міграційна криза стала викликом для реалізації базових демократичних цінностей, зокрема, свободи пересування та цивільного захисту, отже для посилення регіональної безпеки в Європі варто надалі використовувати потенціал громадянського суспільства та інструменти дипломатії другого рівня (track-II diplomacy).

Ключові слова: регіональна безпека, ЄС, міграційна криза, європейська інтеграція, розв'язання конфліктів, біженці, права людини

Вступ

Міжнародна міграція є однією з важливих тенденцій світового розвитку. Свобода пересування розглядається як одне з основних прав людини і, зокрема, закріплена у статті 13 Загальної декларації прав людини. Таким чином, стверджується, що кожен має право на свободу пересування та проживання в межах кожної держави [1, с. 6]. Крім того, Договір про функціонування Європейського Союзу має спеціальний розділ IV «Вільне пересування людей, послуг та капіталу», що гарантує вільне пересування в межах ЄС [2, с. 2]. Одночасно Директива 2004/38 / Єс Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 р. визначає право громадян Союзу та членів їхніх сімей вільно пересуватися та проживати на території держав-членів ЄС [3, с. 2]. Що стосується перспективи ОБСЄ, Бюро з питань демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ) сприяє розробці та впровадженню правової та нормативної бази, яка регламентує право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання [4, с. 1]. Щодо транскордонної мобільності, БДІПЛ досліджує та контролює політику в'їзду та виїзду держав-учасниць ОБСЄ в контексті сприяння людським контактам [4, с. 1].

Масштабна міграція до ЄС з регіонів Близького Сходу та Африки в 2015 році спричинила міграційну кризу всередині Союзу. Ця проблема є актуальною для аналізу з огляду на сучасні соціальні та політичні виклики Європейського Союзу, розвиток європейської регіональної безпеки, перспективи подальшої європейської інтеграції та нові підходи до врегулювання міграційної кризи. Мета цієї статті — з'ясувати особливості міграційної кризи ЄС як виклику європейській регіональній безпеці. Завданнями статті є аналіз сучасних тенденцій міжнародної міграції, зокрема, в регіоні Європи, вивчення міграційної кризи ЄС 2015 року як виклика спільній політиці ЄС, аналіз відповідних перспектив європейської інтеграції та вивчення нових підходів до врегулювання міграційної кризи.

Методи дослідження

Для дослідження було використано історичний та порівняльний методи. Ці методи є корисними для глибокого аналізу складних соціальних та політичних явищ. Історичний та порівняльний методи традиційно використовуються в соціальних та політичних науках, оскільки вони спрямовані на збір детальної інформації про певне політичне чи соціальне явище, дають можливість його ґрунтовного опису та пропонування можливих пояснень. Ці методи широко використовуються українськими та міжнародними авторами. Зокрема, Фаулер стверджує, що сучасна теорія передбачає, що опис повинен передувати історії, а історія повинна передувати порівнянню [5, с. 259]. Магоні стверджує, що порівняльно-історична література пропонує важливі інструменти для аналізу концепції та досягнення обґрун-

тованості вимірювань, тому порівняльно-історичні методи заслуговують на центральне місце в галузі методології соціальних наук [6, с. 81].

Тему міграційної кризи ЄС досліджували В. Мойсей, К. Приб, С. Гуткевич, Д. Ткачук, Н. Підбережник, Т. Панфілова, Ф. Седербаум, Б. Хеттне, Й. Сідес, Й. Ситрін, Дж. Хемпшир, Ч. Дудек, Ч. Пестано, Д. Дінан, Н. Наджент, В. Патерсон, Л. Буонанно, Д. Дагі, Т. Берцель, Т. Ріссе, Ч. Постельническу, Г. Де Анджеліс, Б. Дедомінічіс, Д. Анджелуччі, П. Ізернія, М. Бабіч, Ф. Шиммельфеніг, М. Рінар, Г. Огюз та ін.

Результати та обговорення

Міграція — це дійсно глобальна тенденція, яка набула особливої динаміки у другій половині ХХ ст. Зокрема, міграція робочої сили має величезний вплив на економіку країн-донорів та реципієнтів — сутність цього впливу полягає у поєднанні позитивних та негативних зовнішніх впливів [7, с. 87]. К. Приб та С. Гуткевич вивчали взаємозв'язок міграційних потоків з ВВП країн-реципієнтів, бізнес-середовищем, рівнем прямих іноземних інвестицій, капіталізацією фондового ринку, якістю життя, станом демократії, загальним рівнем процвітання, досконалістю управління, розвитком освіти, охорони здоров'я, соціального капіталу, а також гарантування індивідуальних свобод та громадської безпеки [8, с. 12]. Згідно з висновками авторів, найвищий рівень кореляції був виявлений між детермінантами валового внутрішнього продукту, інвестиційними потоками та капіталізацією фондового ринку, і це є основними детермінантами міжнародної міграції [8, с. 12].

Динамічні міграційні процеси, у свою чергу, обумовлюють важливість ефективної етнічної політики держав-реципієнтів. Формування та реалізація етнополітики має відбуватися не лише на національному, а й на регіональному рівні [9, с. 1]. Зокрема, Підбережник аналізує особливості концепції лейткультури як основи регулювання етнополітичних процесів у Німеччині та особливості міграційної політики як складової етнополітичних відносин у Франції [10, с. 34]. Вдало реалізована державна політика у питаннях національної ідентичності сприяє консолідації суспільства та формує сприятливе ставлення власних громадян та світової спільноти до певної держави [11, с. 1]. Проте ефективний розвиток такої політики, особливо з огляду на міграційну кризу, представляється складним процесом навіть для політично та економічно розвинених держав Європейського Союзу.

Водночас слід зазначити, що регіоналізм є однією з важливих тенденцій світової політики. Сучасний регіоналізм тісно пов'язаний із змінним характером глобальної політики та посиленням глобалізації [12, с. 1]. Питання регіоналізму стосуються майже всіх держав світу, але, окрім того, регіональні феномени також актуальні для різноманітних недержавних

суб'єктів — ця багатовимірність сучасного регіоналізму породжує низку нових викликів для розуміння безпеки в сучасному світі [12, с. 1].

Згідно з результатами досліджень Сідеса та Ситріна, ще на початку XXI ст. громадяни ЄС не дуже підтримували прибуття нових іммігрантів [13, с. 477]. Аналіз респондентів у двадцяти країнах, відібраних в рамках Європейського соціального опитування 2002–2003 років, демонструє, що громадяни ЄС не підтримують високий рівень імміграції та, як правило, завищують фактичну кількість іммігрантів, які проживають у їхній країні [13, с. 477]. На індивідуальному рівні культурна та національна ідентичність, економічні інтереси та рівень інформації про імміграцію є важливими показниками ставлення, а отже «символічні» прихильності респондентів такі, як прагнення культурної єдності, мають сильніший статистичний ефект, ніж економічне незадоволення [13, с. 477].

2015 року Європейський Союз зіштовхнувся з безпрецедентним напливом біженців з Близького Сходу, які рятувалися від тривалого збройного конфлікту. Відбулося величезне збільшення кількості мігрантів, які шукають притулку в Європі [14, с. 1]. Особливо велика кількість людей, що рятувалися від війни, прибула з Сирії та Афганістану. Хемпшир вивчає розвиток гуманітарної та політичної кризи в Європейському Союзі та оцінює шанси на довгострокове розв'язання конфлікту [13, с. 477]. Буонанно зазначає, що президент Європейської Ради Герман Ван Ромпей припустив, що вже у 2013 та 2014 роках були ознаки проблеми міграції до ЄС, але криза «каюко» (африканських мігрантів до Канарських островів) демонструє, що попереджувальні сигнали помічалися ще раніше [15, с. 85]. Криза «каюко», масовий міграційний потік із Західної Африки на Канарські острови між 2006 і 2009 роками, показала, що міграція вже зростала на той час, а також надала приклад для Європейського Союзу та його держав-членів, як реагувати на подібні кризи [15, с. 85]. Нерівномірність впливу кризи у країнах-членах ЄС зберігається, і південна Європа зазнає найбільшого тиску [15, с. 85].

Слід зазначити, що з 2015 року органи Європейського Союзу вживали заходів для ефективного реагування на міграційну кризу, посилення регіональної безпеки та контролю на кордонах. Як результат, нелегальна міграція до ЄС скоротилася більш ніж на 90% [16, с. 2]. ЄС та його держави-члени активізують зусилля щодо формування ефективної гуманітарної та безпекової європейської міграційної політики, і Європейська Рада відіграє важливу роль у цих зусиллях шляхом встановлення стратегічних пріоритетів [16, с.]. Виходячи з цих пріоритетів, Рада ЄС встановлює напрямки дій та надає мандати на переговори з третіми країнами, отже, протягом останніх декількох років Рада ЄС та Європейська рада змогли врегулювати міграційний тиск [16, с. 2]. Європейська комісія розробляє спільну політику щодо міграції та надання притулку для врегулювання проблеми біженців

[17, с. 2]. Це включає захист тих, хто потребує притулку, стримування нелегальної міграції, порятунков життя на морі та охорону зовнішніх кордонів ЄС, гарантування вільного пересування людей у межах Шенгенської зони, кращу організацію легальної міграції, кращу інтеграцію громадян, які не є членами ЄС, у товариства ЄС [17, с. 2].

Європейський Союз докладатиме подальших зусиль для зміцнення міжгалузевої співпраці між різними політичними та безпековими відомствами, відповідальними за подолання міграційної кризи. Співпраця між правоохоронними органами, агенціями з управління кордонами, цивільним захистом та врегулювання надзвичайних ситуацій включає вжиття заходів проти організованої злочинності та допомогу національним силам поліції через поліцейську службу Європейського Союзу (EUROPOL) [18, с. 2]. Країни ЄС також працюють над розробкою послідовної імміграційної політики ЄС, яка регламентує можливості легальної імміграції, одночасно вирішуючи проблеми нелегальної імміграції. Продовжується робота щодо поліпшення безпеки за рахунок кращого контролю на зовнішніх кордонах, водночас полегшуючи це питання для тих, хто має право в'їзду до ЄС [18, с. 2].

Понад 1 мільйон біженців, насамперед із Сирії, прибули до Європейського Союзу протягом 2015–2016 років. ЄС домовився про низку заходів для подолання цієї кризи, зокрема, акцентуючи увагу на основних причинах кризи, а також значно збільшуючи допомогу людям, які потребують гуманітарної підтримки, як всередині ЄС, так і за його межами [19, с. 2]. Вживаються заходи щодо переселення шукачів притулку, які вже перебувають у Європі, переселення людей, які потребують притулку, із сусідніх країн, повернення людей, які не мають права на притулок, боротьба з контрабандою мігрантів та пропонування безпечних способів законного в'їзду в ЄС [19, с. 2]. Певною мірою міграційна криза 2015 року являє собою загрозу єдності та безпеці Європейського Союзу. Європейська міграційна криза порушила фундаментальні питання щодо здатності ЄС ефективно управляти організацією і захищати громадян ЄС [20, с. 100]. Криза біженців 2015–2016 рр. продемонструвала силу ідеї «національного суверенітету» у державах-членах Європейського Союзу, вказуючи на те, що міждержавний механізм легко перетворюється на механізм «самопоміги» для відмови від «загальноєвропейської» долі під час кризи [21, с. 9]. Дінан та Наджент також вважають, що ЄС повільно реагував на кризу шляхом прийняття наднаціональних та міжурядових рішень, проте остаточною загальною відповіддю є «більше» Європа, ніж менше «Європа» [20, с. 100]. Незважаючи на суперечливий план спільних дій між ЄС та Туреччиною в березні 2016 року, який фактично послужив зменшенню кількості біженців, які перетинають територію ЄС, все ще бракує міжурядової та наднаціональної єдності у питаннях узгодження національних проблем з проблемами

норм ЄС, а також гуманітарної відповідальності [21, с. 9]. Берцель та Ріссе стверджують, що три домінуючі підходи до європейської інтеграції не можуть повністю пояснити, чому дві останні кризи Європейського Союзу привели до дуже різних результатів — лібералізм та неофункціоналізм можуть пояснити, чому криза євро призвела до більшої інтеграції, але не можуть пояснити, чому ЄС опинився у патовій ситуації щодо Шенгенської кризи [22, с. 83]. Зокрема, стверджується, що обидві кризи пов'язані з проблемами ідентичності. Політичні суперечки щодо кризи євро зосереджувались переважно на питаннях порядку, тобто на тому, що являє собою Європа як спільнота і наскільки члени цієї спільноти мають взаємні зобов'язання та на яких умовах [22, с. 83]. Що стосується європейського регіонального аспекту безпеки, масовий наплив мігрантів та біженців змінив політику ідентичності, оскільки євроскептичні популістські партії наголошували на Шенгенській кризі з точки зору кордонів, обстоюючи ідею «фортеці Європи» [22, с. 83]. На противагу більш інклюзивному дискурсу, домінування ізоляціоністських позицій у політиці ЄС погіршило стан розвитку загальноєвропейських цінностей під час Шенгенської кризи [22, с. 83].

Іншим важливим аспектом у питаннях безпеки є поширення ідеї націоналізму. Постельнически вважає, що європейському проекту (тобто розбудові міцної європейської спільноти) дедалі більше загрожує зростання націоналістичних партій та лідерів, які виражають сильні антиєвропейські настрої та бажання повернути владу назад до національних держав [23, с. 1]. Щодо політичного та безпекового виміру, слід зазначити, що криза єврозони та криза біженців є показниками проблем, пов'язаних із переходом ЄС від ринкової інтеграції до інтеграції основних державних повноважень [24, с. 178]. Геншель та Яхтенфукс демонструють, як ці обмеження структували початковий дизайн Економічного та Валютного Союзу та Шенгенської угоди, робили їх вразливими до кризи та формували варіанти політики під час криз: вони робили горизонтальну диференціацію непривабливою, регулювання неефективним, централізований розподіл ризиків та відповідальності неможливим [24, с. 178]. Водночас Де Анджеліс вважає, що безпекова криза поставила під сумнів Шенгенську угоду та взаємну довіру між державами-членами у питаннях безпеки [25, с. 291]. Криза біженців висунула на перший план високий ступінь розбіжностей між державами-членами щодо обов'язків взаємної солідарності та допомоги; Брексіт підкреслив необхідність постійного виправдання членства в ЄС (Велика Британія є найбільш очевидним, але зовсім не єдиним випадком, коли громадська думка сприймає членство з глибоким скептицизмом) [25, с. 291].

Оскільки міграційна криза створювала загрозу для внутрішньої та зовнішньої безпеки Європи, варто також проаналізувати тему Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС (СЗВП). При

цьому спроможність Спільної зовнішньої політики та політики безпеки Європейського Союзу з інтегрованим компонентом Спільної політики безпеки та оборони повинна бути проаналізована в контексті міжнародної системи, що складається з мотивацій, можливостей та зобов'язань великих держав [26, с. 1]. Безпекова інтеграція у межах НАТО була важливою контекстуальною характеристикою, за допомогою якої європейські лідери переслідували мирний європейський інтеграційний проєкт, проте реальність холодної війни критично вплинула на можливості та бар'єри, які визначили політичні шляхи європейської інтеграції [26, с. 1]. Ці розбіжності можуть виникнути внаслідок різних європейських припущень щодо мотивації зовнішньої політики США [26, с. 1]. Спільна політика безпеки та оборони Європейського Союзу також була проаналізована з точки зору її інтеграційних можливостей. Аналіз Анджелуччі та Ізернії свідчить про те, що, хоча питання Спільної політики безпеки та оборони часто політизуються, і праві партії є найбільш імовірними акторами у цьому контексті, такі кроки можуть дати зворотний результат, оскільки праві виборці з меншою ймовірністю будуть мобілізовані на підтримку Спільної політики безпеки та оборони порівняно з прихильниками лівих партій [27, с. 64]. Далі автори обговорюють наслідки подібних кроків для концептуалізації політизації безпекової політики та європейської інтеграції [27, с. 64]. Бабіч принагідно зазначає, що Південно-Східна Європа була хитросплетінням історичних, цивілізаційних, політичних, економічних, соціальних, психологічних факторів, які стільки разів спричиняли політичну нестабільність [28, с. 461]. Тому досягнення стабільності та безпеки у Південно-Східній Європі вимагає одночасного здійснення заходів, спрямованих на сприяння економічному та соціальному розвитку, демократизацію внутрішніх систем, побудову громадянського суспільства, встановлення верховенства права, врегулювання суперечок етнічного та територіального характеру мирними засобами [28, с. 461]. У цьому контексті слід зазначити, що Європейський Союз є твердим прихильником Глобального договору про міграцію (GCM), і він прагне досягти успіху в його реалізації [29, с. 1].

Міграційна криза ЄС також порушує питання щодо подальшої інтеграції Європейського Союзу. Лейффен визначає кризу європейської інтеграції як ситуацію прийняття рішень із явною загрозою та відчутною ймовірністю дезінтеграції [20, с. 136]. Іншими словами, криза інтеграції загрожує зменшенням масштабів об'єднання та делегування відповідальності, повернення політичних повноважень ЄС національним державам або призведе до виходу держав з ЄС або однієї з його інтегрованих політик [20, с. 136]. Це визначення відповідає багатьом аспектам поточної кризи ЄС, зокрема, міграційній кризі, що потенційно може зменшити рівень, масштаби та членство держав у союзі [20, с. 136].

Існують різні підходи до врегулювання міграційної кризи та відповідних процесів прийняття рішень. Кризи носять відкритий характер: вони можуть призвести до дезінтеграції, але також до підтвердження існуючого стану або до навіть більшої інтеграції [20, с. 136]. Ця концептуалізація подібна до «переглянутої теорії регіональної інтеграції» П. Шміттєра з її широкою типологією можливих результатів «спровокованих кризою циклів рішень», включаючи «ефект повернення», «інкапсуляцію», «ефект поширення», які стосуються різних комбінацій позитивних та негативних змін або збереження стабільності рівня інтеграції [20, с. 136]. Слід зазначити, що міграційна криза вплинула на тип прийняття рішень в Європейському Союзі. Останніми роками в механізмі формування політики, що регулює європейську інтеграцію, відбулися певні зміни [30, с. 616]. Рінар трактує такий розвиток подій як різновид кризифікації формування політики ЄС — це зміна процесів, за допомогою яких приймаються колективні рішення, — і досліджує його наслідки, спираючись як на класичні підходи до досліджень ЄС, так і на ідеї критичних теорій безпеки [30, с. 616]. Традиційні методи вироблення колективної політики Європейського Союзу, що характеризуються розгорнутим аналізом проблеми, тривалими фазами консультацій із зацікавленими сторонами, підтримкою висловлення пропозицій, тепер доповнюються кризовими методами прийняття колективних рішень [30, с. 616]. Ці методи надають пріоритет ранньому визначенню наступної кризи, конкретним видам інструментів для розв'язання проблеми, скороченим процедурам прийняття рішень та новим підходам до сутності європейської інтеграції [30, с. 616].

Міграційна криза продемонструвала, що ЄС повинен ефективно адаптувати свою стратегію безпеки до нових викликів. Міграційна криза служить суворим нагадуванням про те, що, якщо європейці сподіваються повною мірою користуватися економічними перевагами базових свобод ЄС, вони не можуть обійти політичні та безпекові основи, на яких ці свободи були створені [20, с. 100]. Огюз вважає, що популярні зображення міграційної політики ЄС часто є хибними, що її характер і стратегії часто не розуміються [31, с. 49]. Щоб оцінити найбільше досягнення європейської інтеграції у сфері мобільності, слід наголосити на її первісній меті — солідарності та співпраці в правовому та політичному сенсі як ключових цілях розвитку ЄС [31, с. 49].

Висновки

Можна зробити висновок, що нинішні процеси міграційної кризи в ЄС кидають виклик подальшій європейській інтеграції та регіональній європейській безпеці. Проте кожна криза також означає можливість — нові підходи до вирішення конфліктів та етнічної політики. Європейський Союз відповів такими діями, як розробка спільної політики щодо міграції

та надання притулку, забезпечення вільного пересування людей у межах Шенгенської зони, сприяння інтеграції громадян, які не є членами ЄС, до суспільств країн союзу та посилення співпраці у сфері управління кордонами та цивільного захисту для вирішення питань безпеки. Міграційна криза кинула виклик основним демократичним цінностям, зокрема, свободі пересування та цивільному захисту, і з метою посилення регіональної безпеки в Європі варто додатково використовувати потенціал громадянського суспільства й інструменти дипломатії «другого рівня» (track II-diplomacy). Для подальшого дослідження цієї теми рекомендується проаналізувати такі аспекти, як колективна безпека в Європі, майбутнє європейської інтеграції (перспектива країн Східної Європи) та нові підходи до розв'язання конфліктів, зокрема, потенціал культурної дипломатії та зміцнення довіри.

Список посилань

1. Universal Declaration of Human Rights. United Nations, available at: <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/> (accessed date March 6, 2021).

2. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union — Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union — Protocols — Annexes — Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007. Official Journal C 326, 26/10/2012 P. 0001—0390, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT> (accessed date March 6, 2021).

3. Directive 2004/38/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68 and repealing Directives 64/221/EEC, 68/360/EEC, 72/194/EEC, 73/148/EEC, 75/34/EEC, 75/35/EEC, 90/364/EEC, 90/365/EEC and 93/96/EEC, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32004L0038> (accessed date March 6, 2021).

4. Freedom of movement. OSCE Office for Democratic Initiatives and Human Rights. Organization for Security and Co-operation in Europe, available at: <https://www.osce.org/odihr/freedom-of-movement> (accessed date March 6, 2021).

5. Fowler M. (1957). The Historical-Comparative Method. The Classical Journal. 52 (6). Pp. 259–264. <http://www.jstor.org/stable/3294806>.

6. Mahoney J. (2004). Comparative-Historical Methodology. Annual Review of Sociology. N 30, Pp. 81–101. <http://www.jstor.org/stable/29737686>.

7. Мойсей В. Зовнішні ефекти міжнародної міграції трудових ресурсів. Технологический аудит и резервы производства. № 2 (6). 2015. С. 87–93. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_2%286%29__18.
8. Приб К., Гуткевич С. Чинники міжнародних міграційних процесів. Економіка праці та проблеми зайнятості. № 2. 2016. С. 12–17.
9. Ткачук Д. Національні меншини як об'єкти-суб'єкти державної етнополітики. Державне управління: вдосконалення та розвиток. № 7. 2020. Режим доступу: DOI: 10.32702/2307-2156-2020.7.53.
10. Підбережник Н. Зарубіжний досвід публічного управління етнополітичними процесами. Державне управління та місцеве самоврядування. № 2. 2017. С. 34–41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2017_2_7.
11. Панфілова Т. Етнополітичні процеси в сучасній Україні. Науковий вісник «Демократичне врядування». №2. 2008. Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik2/fail/Panfilova.pdf.
12. Söderbaum F., Hettne B. (2010). Regional Security in a Global Perspective. Chapter to Ulf Engel, João Gomes Porto and Doug Bond (eds.) Africa's New Peace and Security Architecture. Promoting norms and institutionalising solutions (Ashgate, vol 1), available at: <https://www.researchgate.net/publication/293317713>.
13. Sides J., Citrin J. (2007). European Opinion about Immigration: The Role of Identities, Interests and Information. British Journal of Political Science. N 37. Pp. 477–504. 10.1017/S0007123407000257.
14. Hampshire J. (2015). Europe's Migration Crisis. Political Insight. № 6. Pp. 8–11.; available at: DOI 10.1111/2041-9066.12106.
15. Dudek C., Pestano C. (2019). Canarios en una mina: la crisis migratoria de los cayucos y la europeización de la política migratoria. Revista Española de Ciencia Política. Pp. 85–106; available at: DOI 10.21308/recp.49.04.
16. EU migration policy. European Council. Council of the European Union, available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/migratory-pressures/> (accessed date March 6, 2021).
17. Migration and Asylum. European Commission, available at: https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_en (accessed date March 6, 2021).
18. Justice and Fundamental Rights. Protection, Rights and Justice for EU Citizens. European Union, available at: https://europa.eu/european-union/topics/justice-home-affairs_en (accessed date March 6, 2021).
19. The EU and the Migration Crisis. Publications Office of the European Union, available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e9465e4f-b2e4-11e7-837e-01aa75ed71a1> (accessed date March 6, 2021).

20. Dinan D., Nugent N., Paterson W., Buonanno, L. (2017). The European Migration Crisis. In *The European Union in Crisis*. Pp. 100–130; available at: [10.1057/978-1-137-60427-9_6](https://doi.org/10.1057/978-1-137-60427-9_6).

21. Dagi D. (2018). EU's Refugees Crisis: From Supra-Nationalism to Nationalism? *Journal of Liberty and International Affairs*, available at: <https://www.researchgate.net/publication/323394824>.

22. Börzel T., Risse T. (2017). From the Euro to the Schengen Crises: European integration theories, politicization, and identity politics. *Journal of European Public Policy*. N 25. Pp. 1–26.

23. Postelnicescu C. (2016). Europe's New Identity: The Refugee Crisis and the Rise of Nationalism. *Europe's Journal of Psychology*. N 12. Pp. 203–209; available at: [10.5964/ejop.v12i2.1191](https://doi.org/10.5964/ejop.v12i2.1191).

24. Genschel, P. & Jachtenfuchs, M. (2017), From Market Integration to Core State Powers: The Eurozone Crisis, the Refugee Crisis and Integration Theory: Crises in Core State Powers. *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 56. [10.1111/jcms.12654](https://doi.org/10.1111/jcms.12654).

25. De Angelis G. (2016). Political Legitimacy and the European Crisis: Analysis of a Faltering Project. *European Politics and Society*. Pp. 1–10; available at: [10.1080/23745118.2016.1229383](https://doi.org/10.1080/23745118.2016.1229383).

26. Dedominicis B. (2015). Nationalism and the European Union: A critique of the EU Common Security and Defense Policy. *International Journal of Interdisciplinary Organizational Studies*. N 9. Pp. 1–16.

27. Angelucci, D. & Isernia, P. (2019), Politicization and Security Policy: Parties, Voters and the European Common Security and Defense Policy. *European Union Politics*. 21 (1): 146511651985119, available at: DOI: [10.1177/1465116519851193](https://doi.org/10.1177/1465116519851193).

28. Babic M. (2011). Some Issues of Regional Security in Southeastern Europe. *National Security Studies*. N 1. Pp. 461–483.

29. Towards a Global Compact on Migration (2018, March 29), European Union External Action Service, available at: https://eeas.europa.eu/topics/security-defence-crisis-response/39335/towards-global-compact-migration_en (accessed date March 6, 2021).

30. Rhinard, M. (2019), The Crisisification of Policy-making in the European Union. *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 57, available at: DOI [10.1111/jcms.12838](https://doi.org/10.1111/jcms.12838).

31. Oğuz, G. (2020), The European Policy Approach to the Labour Migration Problem. *Labour Migration in the European Union*. Pp. 49–77; available at: [10.1007/978-3-030-36185-3_3](https://doi.org/10.1007/978-3-030-36185-3_3).

References

1. Universal Declaration of Human Rights. United Nations, available at: <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/> (accessed date March 6, 2021).
2. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union – Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union – Protocols – Annexes – Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007. Official Journal C 326, 26/10/2012 P. 0001–0390, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT> (accessed date March 6, 2021).
3. Directive 2004/38/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States amending Regulation (EEC) No 1612/68 and repealing Directives 64/221/EEC, 68/360/EEC, 72/194/EEC, 73/148/EEC, 75/34/EEC, 75/35/EEC, 90/364/EEC, 90/365/EEC and 93/96/EEC, available at: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32004L0038> (accessed date March 6, 2021).
4. Freedom of movement. OSCE Office for Democratic Initiatives and Human Rights. Organization for Security and Co-operation in Europe, available at: <https://www.osce.org/odihr/freedom-of-movement> (accessed date March 6, 2021).
5. Fowler, M. (1957). The Historical-Comparative Method. *The Classical Journal*, 52 (6), 259–264. <http://www.jstor.org/stable/3294806>.
6. Mahoney, J. (2004). Comparative-Historical Methodology. *Annual Review of Sociology*. 30, pp. 81–101. <http://www.jstor.org/stable/29737686>.
7. Moysey, V. (2015). External Effects of International Labor Migration. *Tekhnologicheskyy Audit i Rezervy Proizvodstva (Technological Audit and Production Reserves)*. N 2 (6). S. 87–93, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tatrv_2015_2%286%29__18 [in Ukrainian].
8. Prib, K. & Hutkevych, S. (2016). Factors of International Migration Processes. *Ekonomika Pratsi ta Problemy Zainiatosti (Labor Economy and Employment Problems)*. N 2. S. 12–17 [in Ukrainian].
9. Tkachuk, D. (2020). National Minorities as Objects-Subjects of State Ethnic Politics. *Derzhavne Upravlinnia: Vdoskonalennia ta Rozvytok (Public Management: Improvement and Development)*. N 7, available at: DOI: 10.32702/2307-2156-2020.7.53 [in Ukrainian].
10. Pidberezhenko, N. (2017). International Experience of Ethnic and Political Processes Management. *Derzhavne Upravlinnia ta Mistseve Samovriaduvannia*

(Public Management and Local Self-Governance). N 2. S. 34–41, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2017_2_7. [in Ukrainian].

11. Panfilova, T. (2008). Ethno-political Processes in Today's Ukraine. *Naukovy visnyk «Demokratychnе Vriaduvannia»* (Scientific collection «Democratic Governance»). N 2, available at: http://lvivacademy.com/vidavnytstvo_1/visnik2/fail/Panfilova.pdf. [in Ukrainian].

12. Söderbaum, F. & Hettne, B. (2010). Regional Security in a Global Perspective. Chapter to Ulf Engel, João Gomes Porto and Doug Bond (eds.) *Africa's New Peace and Security Architecture. Promoting norms and institutionalising solutions* (Ashgate, vol 1), available at: <https://www.researchgate.net/publication/293317713>

13. Sides, J. & Citrin, J. (2007). European Opinion about Immigration: The Role of Identities, Interests and Information. *British Journal of Political Science*. N 37. Pp. 477–504. 10.1017/S0007123407000257.

14. Hampshire, J. (2015). Europe's Migration Crisis. *Political Insight*. N 6. Pp. 8–11, available at: DOI 10.1111/2041–9066.12106.

15. Dudek, C. & Pestano, C. (2019). Canarios en una mina: la crisis migratoria de los cayucos y la europeización de la política migratoria. *Revista Española de Ciencia Política*. Pp. 85–106, available at: DOI 10.21308/recp.49.04.

16. EU migration policy. European Council. Council of the European Union, available at: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/migratory-pressures/> (accessed date March 6, 2021).

17. Migration and Asylum. European Commission, available at: https://ec.europa.eu/info/topics/migration-and-asylum_en (accessed date March 6, 2021).

18. Justice and Fundamental Rights. Protection, Rights and Justice for EU Citizens. European Union, available at: https://europa.eu/european-union/topics/justice-home-affairs_en (accessed date March 6, 2021).

19. The EU and the Migration Crisis. Publications Office of the European Union, available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e9465e4f-b2e4-11e7-837e-01aa75ed71a1> (accessed date March 6, 2021).

20. Dinan, D., Nugent, N., Paterson, W. & Buonanno, L. (2017). The European Migration Crisis. In *The European Union in Crisis*. Pp. 100–130, available at: 10.1057/978–1-137–60427-9_6.

21. Dagi, D. (2018). EU's Refugees Crisis: From Supra-Nationalism to Nationalism? *Journal of Liberty and International Affairs*, available at: <https://www.researchgate.net/publication/323394824>.

22. Börzel, T., Risse, T. (2017). From the Euro to the Schengen Crises: European integration theories, politicization, and identity politics. *Journal of European Public Policy*. N 25. Pp. 1–26.

23. Postelnicescu, C. (2016). Europe's New Identity: The Refugee Crisis and the Rise of Nationalism. *Europe's Journal of Psychology*. N 12. Pp. 203–209; available at: [10.5964/ejop.v12i2.1191](https://doi.org/10.5964/ejop.v12i2.1191).
24. Genschel, P. & Jachtenfuchs, M. (2017). From Market Integration to Core State Powers: The Eurozone Crisis, the Refugee Crisis and Integration Theory: Crises in Core State Powers. *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 56. [10.1111/jcms.12654](https://doi.org/10.1111/jcms.12654).
25. De Angelis, G. (2016). Political Legitimacy and the European Crisis: Analysis of a Faltering Project. *European Politics and Society*. Pp. 1–10, available at: [10.1080/23745118.2016.1229383](https://doi.org/10.1080/23745118.2016.1229383).
26. Dedominicis, B. (2015), Nationalism and the European Union: A critique of the EU Common Security and Defense Policy. *International Journal of Interdisciplinary Organizational Studies*. N 9. Pp. 1–16.
27. Angelucci, D., Isernia, P. (2019). Politicization and Security Policy: Parties, Voters and the European Common Security and Defense Policy. *European Union Politics*, 21 (1): 146511651985119, available at: DOI: [10.1177/1465116519851193](https://doi.org/10.1177/1465116519851193).
28. Babic, M. (2011). Some Issues of Regional Security in Southeastern Europe. *National Security Studies*. N 1. Pp. 461–483.
29. Towards a Global Compact on Migration (2018, March 29), European Union External Action Service, available at: https://eeas.europa.eu/topics/security-defence-crisis-response/39335/towards-global-compact-migration_en (accessed date March 6, 2021).
30. Rhinard, M. (2019). The Crisisification of Policy-making in the European Union. *JCMS: Journal of Common Market Studies*. 57, available at: DOI [10.1111/jcms.12838](https://doi.org/10.1111/jcms.12838).
31. Oğuz, G. (2020). The European Policy Approach to the Labour Migration Problem. *Labour Migration in the European Union*. Pp. 49–77; available at: [10.1007/978-3-030-36185-3_3](https://doi.org/10.1007/978-3-030-36185-3_3).

Anna Taranenko

National University of «Kyiv-Mohyla Academy» (Kyiv, Ukraine)

<https://orcid.org/0000-0003-2588-4941>

taranenkoann@yahoo.com

THE EU MIGRATION CRISIS AS A CHALLENGE TO EUROPEAN REGIONAL SECURITY

The EU migration crisis is analyzed as a challenge to European regional security. The used method is historical and comparative. As a result, it can be stated that migration is a global trend which has become especially dynamic in the second half of the 20th. Dynamic migration processes, in their turn, stipulate the importance of efficient ethnic policy of recipient states. Since 2015 the European Union authorities took measures in order respond to the migration crisis effectively, strengthen regional security and enhance borders control. The EU makes further efforts in order strengthen intersectoral cooperation between various political and security agencies responsible for tackling the migration crisis. To a certain extent, the migration crisis of 2015 posed a threat to the European Union unity and security and also raises questions about further integration of the European Union. The migration crisis has demonstrated that the EU needs to efficiently adapt its security strategy to new challenges.

It can be concluded that the current migration crisis processes in the EU challenge further European integration and regional European security. Core democratic values have been challenged by the migration crisis, in particular, freedom of movement and civil protection and in order to enhance regional security in Europe one can further utilize the civil society potential and track-II diplomacy instruments.

Key words: regional security, the EU, migration crisis, European integration, conflict resolution, refugees, human rights.

Стаття надійшла до редакції 06.04.21

© Тараненко Г.Г., 2021